

Тъкачките на мантията на света

При нормални обстоятелства би отишъл при Фраскита, без да го представят предварително. Но след неприятния разговор с мъжа ѝ, държавния секретар, предпочете да спазва етикета.

Фраскита се беше разположила върху широка табуретка, а до нея, върху кадифена възглавничка, лежеше любимото ѝ кученце, подарък от Себастиан.

Тя хвана нежно ръката му, опитвайки се да го разведри:

– Предполагам, че можеш да се грижиш за себе си, но не знам до каква степен си подготвен за това, което те очаква. Ти вярваш, че ще се справиш, защото още в младите си години си изпитал разочарованията на възрастен. Аз обаче не съм толкова сигурна, въпреки че много съм научила от майка ти. Относно живота в обществото, имам предвид. Тя ми те препоръча, за да ти предам своя опит. Не като на син, а като на мъж. Знаеше, че не си много оправен. И ме предупреди: „По-добре да го направиш ти, отколкото някоя от онези хитруши, които обикалят из цял Мадрид“. Аз направих каквото можах. Най-малкото, вече си наясно с женските сплетни.

Младият мъж понечи нещо да каже, но Фраскита му показа с жест да внимава с чилето, което размотаваха, и продължи:

– Виждал си салона на майка ти още като съвсем малък. Един път там свирихте заедно. Изглеждаше доста смешен с онази цигулка, голяма почти колкото теб. Тя не издържа на изкушението да те представи на приятелския си кръг. Акомпанираше ти на английския клавесин, който толкова харесваше. Ти се представи много добре. Самият Бокерини те похвали. Някои други салони в Мадрид бяха доста

по-бляскави от нейния, но колекцията ѝ от партитури превъзхождаше дори тази на дукеса Осуна.

– Приключих с музиката. Защо ми го напомняш?

– Защото трябва да знаеш, че това беше едно от усилията, които майка ти полагаше, за да прекъсне социалната изолация на баща ти и да го подпомогне в онова, което истински го интересуваше – хуманитарната дейност. Майка ти беше и покровителка на едно от патриотичните училища, в които жените се учеха да шият, бродират и тъкат.

Прочела сякаш в очите му, че Себастиан продължава да не разбира докъде иска да стигне, продължи:

– Тези училища даваха добро образование на много девойки и майка ти се нагърби със задачата да им бъде осигурена работа след обучението. Една от тези ученички се оказа толкова прилежна, че днес поддържа един център, подобен на този, който майка ти създаде в имението ви близо до корабостроителницата на Кадис. Казва се Лусия. Много будна девойка. И почтена до мозъка на костите си. Би трябвало да отидеш да я видиш.

– Ще се наложи да го направя. Трябва да събера наличната рента, преди да отида в изгнание.

– Не само за това. Ще видиш с какво се е занимавала майка ти. Тези филантропски общности, които тя покровителстваше, се оказаха в основата на обвиненията, отправяни от фамилията Монтиля с цел да не ви се дават поръчки от страна на Армадата, да се отнемат благородническите титли на рода Фонсека и да се свали от фасадата на двореца ви герба с възела, който лично нея много я тревожеше.

– Искаш да ми кажеш, че майка ми е принадлежала към някакво тайно общество?

– Такива бяха прикритите клевети срещу нея. Жените от масонската ложа работят с тъкани и платове по същия начин както мъжете-масони зидат и строят. Но не беше това. Намери единствения начин, по който да се намеси в търговията с възета. А обвиненията, че е замесена в тъмни дела, я принудиха да скрие от погледите този възел на герба.

– Защо?

– Опасяваше се да не е някакъв сигнал за някого или претекст за много хора. По същата причина махна и скри тази картина, която много ценеше. Даде ми я на мен с поръчението да ти я предам, когато се ожениш. Беше я нарекла за сватбен подарък.

Фраскита посочи лепеното платно, окачено на стената зад нея.

– Не го виждам добре, тук е доста мрачно.

– Приблужи онзи свещник и запали четирите свещи – помоли го тя и допълни, подавайки му сребърните щипци:
– Внимавай да не си изгориш пръстите.

* * *

Себастиан приблужи запаления свещник към платното. В средата на картината се издигаше висока шестоъгълна кула. Липсата на предна стена позволяваше да се види вътрешността ѝ. В затворено помещение на върха ѝ бяха изобразени няколко еднакво облечени жени, усърдно наведени над голям тъкачен стан. Тъчеха с нишка, която излизаше като струя от един обемист съд, който един алхимик, зачетен в някаква книга, разбъркваше със своя жезъл.

Кулата не беше плътно затворена. На шестте ѝ стени имаше тесни прозорчета, през които изтъканото платно падаше като водопад на земята и там се разпростираше във всички посоки чак до хоризонта и сякаш обличаше с дрехи света, снабдявайки го със земи, гори, планини и езера, градове и морета... Целият този килим извираше изпод ръцете на жените подобно на поток, покриващ като с мантия цялата земя.

Детайлите по лицата показваха девойки, работещи унесено, като в транс. С изключение на една, която не тъчеше с нишката, а със собствените си коси, вPLITайки ги сякаш в мечти и копнежи. Следвайки погледа ѝ, можеше да се види за кого бяха предназначени. В подножието на кулата

стоеше трубадур с лютня през рамо, готов да отговори на нейния зов. Тя беше оставила една дупка в земната мантия, в която да скрие любовта си. Там щеше да я съхранява, докато двамата успеят да се съберат и да избягат заедно с кораба, който ги очакваше близо до брега. Корабът беше черен, с нетърпеливо опънати от вятъра платна и въжета. Като че девойката си беше поставила задачата да запълни пространството с провинции, планини, заливи и кораби според както ѝ харесва, изтъкавайки мост между едно потънало в забрава минало и една съдба, която би могла да научи единствено изписвайки я на изтъканото на тъквичния стан платно.

– Каква странна картина! – възкликна Себастиан. – Изглежда като посвещение. Защо те натовари с подобна заръка?

– Нали ти казах. Заради същото, поради което накара да махнат герба на рода Фонсека с онзи възел. Опасяваше се, че може да бъде следа за някого.

– Но майка ми не беше жена, подвластна на излишна съзерцателност.

– Не. Такъв беше баща ти. Тя предпочиташе да хваща бика за рогата. Ние жените имаме други начини да посрещаме очи в очи събитията.

– А възлите? Каква роля изпълняват възлите в женското масонство?

– Представяват връзката с традицията, за да не се изгубиш. Когато започваш да тъчеш, първият възел е толкова важен за платното, колкото първият основен камък за сградата. Но, както вече ти обясних, майка ти беше една много прагматична по природата жена.

* * *

Себастиан си легна рано, но не заспа веднага поради навика, останал му от обучението при йезуитите да прави равносметка на изминалия ден и да подрежда случилите се

събития. Даде си сметка, че навлиза в нов етап от живота си. Пътят, който се простираше напред, може би щеше да бъде по-кратък от останалия зад гърба му. Смъртта беше отнела родителите му и започваше да чувства върху плещите си цялата тежест на спомените; занаятът те щяха да бъдат само негов товар. Беше дошъл неговият ред да се грижи за потеклото си, да мине от другата страна на склона, където, с малко късмет, може да му бъде позволено да поправи някои грешки, да опита втори възможности.

Замисляйки се за примката, която се стягаше около врата му, дойде му на ум сентенцията на Игнасио де Лойола: „Във време на неволи не напускай родния дом”. При сегашните обстоятелства звучеше като сарказъм. Само до преди няколко дни животът му течеше спокойно и кариерата му вървеше без много сътресения. И изведнъж някакъв жесток механизъм, включен от сляпата случайност, се беше задействал срещу рода Фонсека.

Преди да се качи в Кадис на кораба, който щеше да го отведе към заточението му, трябваше да свърши две неща: първото – да събере пари от длъжниците си, и второто – да намери мястото, където е била погребана онази жена, която пред два века е дошла с кораб от Перу заедно с прадядо му, йезуитът Кристобал де Фонсека.

* * *

Първите имена на рода Фонсека се намираха в пограничните андалуски земи. Селото, в което влязоха, сигурно е познавало и по-добри времена. Сега изглеждаше позападнало с безразборно разположените белосани къщи, малкия манастир и килнатото върху една могила, наречена Борегеро, разпятие до усамотения параклис.

Себастиан гневно отбеляза, че последното обезлюдяване на тези места е пак дело на маркиз Монтиля, организиращ вербуването на хора за експедицията до Америка.

Пако го призова да бъде крайно предпазлив.

– Положението на господаря и без това вече е достатъчно деликатно. И тук не трябва да се задържате дълго. Щом се разчуе, че сме оказали помощ на едно семейство, веднага всички ще тръгнат да ни търсят по пътищата. И Монтиля ще има подходящ претекст да ви обвини в нарушаване на реда във владенията му. Споменахте ми, че търсите един гроб. Мисля, че трябва да посетите замъка. В неговия параклис са били извършени няколко погребения.

– На някоя от надгробните плочи има ли изобразен възел като този, който видя онзи ден? – попита го Себастиан.

– Не си спомням. Но баща ви беше особено привързан към този параклис. Именно в него се ожених с майка ви. По негово разпореждане в него носех и сандъците, които събирах в залива на Кадис.

– Какво имаше в тези сандъци?

– Нямам представа. Бяха пломбирани и корабите ги изхвърляха през борда, преди да минат митницата. Обозначаваха мястото с шамандура, аз отивах с лодката, събирах ги и след това ги складирах в параклиса. Дон Хуан ме помоли да събера оловните пломби, за да запечата един от гробовете.

– Трябва да отидем там.

– Предупреждавам ви, сеньор, че мястото е доста изоставено.

– Все ще има някой.

– Пазачките, някой живеещ наблизо. Тези места са опасни, наоколо гъмжи от разбойници.

В края на прашния и тесен път зърнаха останките от замъка на Фонсека. По една стръмна и трудно проходима пътека се изкачиха на голямата скала, върху която беше изграден.

Потропаха на вратата и дълго време не последва отговор. Накрая отвориха, след като видяха Пако. Веднага щом разбраха кой е Себастиан, се впуснаха в хиляди обяснения. Инженерът направи опит да говори по същество. Напразно. Те продължиха да го заливат с порой от думи, докато държача юздите на конете, а Пако го водеше към параклиса.

Когато пазачките разбраха накъде се отправят, незабавно съобщиха:

– Един мъж дойде да посети параклиса по поръчение на баща ви.

– Как изглеждаше?

Описанието се оказа откъслечно и малко полезно. Едва били видели лицето му, пребрадено с кърпа, за да се пази от прахта. Споменаването на наметалото с ръкави обаче беше достатъчно. Същото, каквото носеше човекът, избягал през прозореца на двореца на Фонсека, предполагаемият убиец на баща му, когото Себастиан се беше впуснал да преследва и който успя да му се изплъзне след схватката помежду им в тясната уличка. Сега отново го беше изпреварил.

Когато влезе в параклиса, видя няколко гроба до стените. Обиколи ги и ги огледа всичките. Нито един не отговаряше на този, който търсеше. Връщайки се обратно по стъпките си, забеляза голяма, запечатана върху самия под плоча. Нямах да ѝ обърне внимание, ако върху нея не беше отбелязан Възелът на кръвта, същият като на фамилия герб на Фонсека. Намираше се в основата на олтара, пред който са се били венчали родителите му. И без съмнение някой скоро я беше разравял, тъй като оловният печат стоеше разчупен.

Пако му помогна да дръпне плочата встрани.

В гроба нямаше ковчег. Нито пък останки от човешко тяло.

– Празен е... Но на дъното като че ли има нещо... Иди донеси една факла.

Управителят се върна с факлата и я наклони, за да освети в дълбочина.

– Това е един от сандъците, които донесох от залива – уведоми той.

Себастиан скочи в гроба. Когато отвори сандъка, съдържанието му го изуми.

– Книги! Вътре има книги!

Взе първата, оказала му се под ръка. Беше един от томове на Френската енциклопедия, осмият. Разлиствайки

го набързо, прочете: „Дори да избухне революция, било в някой далечен кът на земята или в самото сърце на цивилизацията и да причини изчезването на цели градове и разделението на цели народи, подчинявайки всичко на невежеството и мрака, нищо няма да е загубено, ако бъде съхранен и един единствен екземпляр от тази творба”.

Високопарни думи, от които баща му сигурно е получавал вдъхновение. Защото до осмия том видя и останалите. Хуан де Фонсека е решил да зарови пълната поредица от енциклопедията в замъка си, впечатлен вероятно от този монументален труд. И, според всички признаци, се е венчал с майка му, здраво стъпил върху него, мислейки вече може би за потомството си.

Развълнува го тази наивност, тази вяра в прогреса, здравия смисъл и бъдещето, което са мечтали за единствения си син. Една надежда, отговаряща на тяхната младост, през която са свързали своите два живота въпреки несъгласието и на двете семейства. Това на баща му, защото знатните Фонсека не са искали да приемат сред себе си чужди, пък било то и богати. И това на майка му, защото Фонсека са били прекалено политически значими, за да бъдат добра партия.

Това душевно вълнение на Себастиан не продължи дълго. Докато разместваше останалите томове, нещо до него изсвистя като стрела и се заби в ръката му. Преди да може да разбере какво става, усети болезнено ухапване.

Пако реагира на момента. Извади ножа си и с един удар я разреже на две. Докато довършваше започнатото, ядно размазвайки я с тока на ботуша си, му обясни:

– Това е усойница. Някой я е оставил тук. Бременна е и сега отровата ѝ е най-силна.

Оказа му първа помощ, почисти раната. Беше наясно какво трябва да направят. Тук нямаше да може да се погрижат за пострадалия. Незабавно трябва да го отведе долу в равнината, във фабриката за въжета, където имаше лекар и аптека. Горешо се помоли да имат късмет и да не попаднат по пътя на някоя разбойническа банда.